



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 1. De Pontifice, Episcopo, & Capitulo sede vacante, qua ratione sint
iudices in causa fidei

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

PUNCTUM III

In crimine hæresis qui sint iudices, & qua ratione possint procedere.

Iudices fidei enumerari solent Pontifex maximus, Episcopus, Capitulum Sede vacante, Inquisitor, & delegati ab ipsis, & cetera hos nullius alius.

§. I.

De Pontifice, Episcopo, & Capitulo Sede vacante, qua ratione sint iudices in causa fidei.

- 1 Pontifex est iudex supremus, Legatus à latere de iure, at ex consuetudine.
- 2 Episcopus ratione muneris est competens iudex in sua diocesi, ordinarius respectu subditorum, delegatus comparatione exemptorum.
- 3 Dicitur Episcopus in causis fidei seruari modum, quem Inquisitores seruari tenentur.
- 4 Non potest spectato iuris rigore procedere absque consilio Capituli, bene tamen ex consuetudine.
- 5 Quod dicitur de Episcopo, dicendum est de Capitulo Sede vacante quoad subditos.
- 6 Quoad exemptos probabilis est non habere Capitulum iurisdictionem tamen si alij contrarium sentiant.
- 7 Capitulum excois hanc iurisdictionem non per se, sed per vicarium specialiter deputatum.
- 8 Vicarius generalis Capituli, vel Episcopi, non est competens iudex hæreticorum, nisi specialiter designetur.

Pontifex maximus iudicem esse omnium supremum, ab illoque omnem illorum iurisdictionem spirituales dependere, certa fides est Legatus à latere, et de iure in hæreticos animaduertere possit, quia vices iammi Pontificis plenissime gerit atramque sine speciali commissione summi Pontificis, vel supremi tribunalis sanctæ Inquisitionis, ex consuetudine id fieri non potest Fatinac. quest. 186. num. 4.

Episcopus ratione officij, & sui muneris est competens iudex omnium hæreticorum suæ diocesis iuxta textum in Clement. 1. §. propter quod de hæres. ibi, tam per diocesanos Episcopos, quia ad ipsum spectat hæreses extirpare, & bonum fides promouere, sic Azor. l. 1. c. 1. §. 2. Fatinac. n. 5. Gundifalu. tract. de hæreticis, q. 7. n. 8. vers. item Episcopus, & alij apud ipsos. Sed an sit iudex ordinarius, vel delegatus? Distingendum est inter subditos, & exemptos. Respectu subditorum certum est esse ordinarium quia ex proprio officio, & munere illi competit, & tradit Pegna 4. p. d. d. q. 1. c. 1. n. 5. in prin. Fatinac. n. 6. Simancas in enchirid. tit. de Episcopis, n. 2. & 3. Decian. tr. crim. l. 5. c. 1. n. 4. in prin. Pett. Gregor. synagm. iuris. l. 3. c. 7. n. 4. vers. ad Episcopos, & alij. Ad comparationem exemptorum maior est dubitatio. Hostiens. in c. ad abolendam de hæret. n. 13. dicit esse iudicem ordinarium motus, quia eo ipso generaliter, & vniuersaliter est concessa est delegatio. Sed quando iurisdictione delegata non ratione ratione sed dignitatis, non delegata sed ordinaria iurisdictione dicenda est, & potestatis ordinaria iura habet, & sequitur: malis relictis probat Sanch. l. 2. de matr. d. 40. n. 14. Cui ergo talis sit iurisdictione concessa Episcopi in crimine hæretico, comparatione exemptorum dicitur esse ordinariam. Nihilominus dicendum est comparatione exemptorum iudicem delegatum Episcopum esse, non ordinarium, quod videtur expresse doceri in c. ad abolendam in fine §. si qui verò de hæreticis, ubi inquit: Si qui verò fuerint qui à lege diocesane iurisdictionis exempti soli subiacent Sedis Apostolicæ potestati, nihilominus in his, quæ sunt contra hæreticos statuta, Episcoporum subeant iudicium, & eis in hac parte inquam à Sede Apostolica delegati, non obstantibus libertatis suæ privilegij obsequantur: & ibi notat glossa, Ioan. Andr. Abbas, Felin. & omnes communiter prope illi referret, & sequitur Fatinacius q. 186. n. 7. Sanch. tract. de hæres. c. 8. n. 3. Simanc. cathol. instit. tit. 2. §. rub. de Episcopis, num. 6. Carter. tract. de hæreticis n. 65. Gundifalu. eod. tract. quest. 7. numero. 14. Decian. tractatu crim. lib. 5. capite. 2. numero. 4. Verum est hæc iurisdictione absolute delegata sit, quia tamen non est delegata persona, sed dignitatis, & tam præsertim, quoniam iurisdictionis ordinariæ privilegij gaudet quoad delegationem. At quod appellatio fortiter interuenit iurisdictionis delegatæ, & sic non appellatur à sententia interlocutoria Episcopi ad Archiepiscopum, sed ad Pontificem delegatum: vt tenent Vmberto. Locatus in iudicialibus inquis. verbo appellare, numero. 1. vers. sed ad casum. Simancas catholice, inquisitionibus, tit. 6. rub. de appellacione num. 3. Zuch. cap. 28. num. 3. & 4. Fatinacius quest. 183. num. 240. & quest. 186. num. 9.

3 Modus autem procedendi in crimine hæresis, quem legitur de Castro SMO. Mors Paris. l.

uare debet Episcopus, est idem cum modo procedendi, quem seruant Inquisitores, quia ita decernit est in cap. per hoc, §. si de hæreticis, in c. siue autem ordinaria, siue delegata Episcopi potestate procedant, illum in procedendo modum obseruent, quem Inquisitores possunt, & debent per iura communia vel per ipciales concessionem, seu ordinationem Sedis Apostolicæ obseruare: & notat ibi glossa, Geminian. & Franc. & alij, quos refert, & sequitur Fatinacius quest. 186. num. 16. Simancas catholice, instituit. tit. 2. §. rub. de Episcopis, num. 4. in fine, vers. tractetur amplius ordinem, Ioan. Calderin. tractat. de hæreticis rub. de process. inquisi. num. 1.

4 Sed dubium est, an possit absque consilio sui Capituli procedere?

Respondeo spectato iuris rigore non posse; quia in cap. ad abolendam, de hæreticis, dicitur, vt id fiat cum consilio clericorum: ac tamen consuetudine posse; sic alios referret testatur Fatinacius quest. 186. num. 14. & 15.

5 Quod dictum est de Episcopo, dicendum est de Capitulo Sede vacante, esse quidem iudicem ordinarium: iuxta textum in cap. ad abolendam, de hæreticis, ibi, vel clericis ipsi Sede vacante, & notat ibi glossa, Hostiens. Anton. de Burno, & alij, quos refert, & sequitur Fatinacius quest. 186. num. 177. Simancas catholice, instituit. tit. 2. §. rub. de Episcopis, num. 6. vers. Capitulum quoque Sede vacante. Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 21. num. 13. Gundifalu. tractat. de hæreticis, capite. 7. numero. 8. vers. & etiam Capitulum. Carterius eodem tract. de hæreticis, numero. 66. & 70. Nominè Sedis vacantis intelligi non solum quando sedes vacat absolute, sed etiam quando diocesis ab Episcopo gubernari non potest, vt si Episcopus captiuus esset, vel de Episcopatu promissus non admittitrat ob non expeditas literas, quia tunc quoad administrationem, & gubernationem verè dicitur Sedes vacare: & ita tenet Decian. supra, num. 13. Carter. num. 66. Fatinacius alios referens n. 179. & exprime glossa in Clement. 1. de hæret. verbo vacante.

6 An autem sit iudex respectu exemptorum, non est constans sententia Martij, Socini. in dist. cap. ad abolendam n. 44. affirmat a tunc rigore iuris id sustineri posse: cui contentio videtur Cardinal. Zabarella in Clement. 1. de hæreticis, §. dicitur, n. 60. in 8. q. cum enim in supradict. cap. ad abolendam, eodem modo de clericis Sede vacante dicitur esse iudices caularum hæreticalium, ac dictum est de Episcopo: sic sane sicut Episcopo competit iurisdictione respectu exemptorum; ita etiam competere Capitulo.

Nihilominus est hoc fati sit probabile: ac probabilis est oppositum; cum quia sic communiter Doctores affirmant. Tum quia Capitulum non succedit Episcopo, nisi in his, quæ Episcopi competunt iure ordinario, & non ex delegatione. At iurisdictione in exemptos ex delegatione competit, vt probauimus ex dicto, cap. ad abolendam. Ergo, & ita tenet in dicto cap. Abbas num. 17. Ancharan. n. 10. vers. si autem non iure suo. Ioan. Andr. num. 15. Henric. Boich. n. 2. 5. Cardinal. Zabarella §. si qui, vers. circa secundam questionem. Ioan. de Anania n. 19. vers. in his verbis. Decian. tract. crim. lib. 5. c. 21. n. 14. Carter. tract. de hæret. n. 66. Fatinacius q. 186. n. 182. Idem quod dictum est de Capitulo esse quidem iudicem ordinarium circa causas fidei, dicendum est de habentibus iurisdictionem quasi episcopalem, vt de aliquibus Prioribus, & Abbatibus exemptis sic tradit Ludouic. Molin. Iesuita tract. 5. de iust. disp. 28. n. 11.

7 Modus autem, quem seruat Capitulum in exercenda hæc iurisdictione in causis hæreticalibus non est per se, sed per vicarium ad id specialiter deputatum colligitur ex Clement. 1. §. propter de hæreticis, ubi cauetur non posse Inquisitores procedere ad decissionem causarum, sine Episcopo, vel eius officiali, aut Capitulo vicario Sede vacante. Vbi notandum est nunquam dixisse textum sine Capitulo, & eius vicario, sed solum sine vicario seu delegato Capituli Sede vacante, quasi tacite insinuans Capitulum per se hanc iurisdictionem exercere non posse. Neque deest ratio congruentia, quia alias secretum vix seruari possit, neque cause ita breui tempore decideri: sic expresse docet Fatinacius, q. 186. n. 180. Bonifac. de Vitalibus dist. Clement. 1. n. 48. & 50. An autem debeat huiusmodi vicarius consilium viciorum Episcoporum requirere? Credo non debere, neque esse in vii, quia in supradict. c. ad abolendam, solum dicitur hoc consilium requirendum esse si oportuerit, cuius iudicium Capitulo relinquatur. Neque contradicit Hostiens. Ioan. Andr. & Abbas in supradict. cap. quia solum cum oportuerit: afferunt consilium viciorum Episcoporum expostulandum esse.

8 Vicarius generalis Episcopi, vel Capituli Sede vacante non est competens iudex hæreticorum nisi ad id specialiter deputetur quia ob grauitatem criminis specialem requirit commissionem, vt colligitur ex Trident. sess. 24. c. 6. de reform. ibi, ipsi Episcopi, & non eorum vicariis sit permissum sic tradit Ioan. de Imola Clement. 1. n. 19. de hæres. & ibi Cardinal. Zabarella in §. dicitur, n. 6. in 12. q. Vmberto. Locat. in ind. inquisi. verbo Episcopus n. 6. Reperit Inquisitor verbo cognoscere, vers. sed an vicarius Gundif. tract. de hæreticis, quest. 7. n. 14. Decian. tract. crim. lib. 5. c. 21. num. 7. Angustinus Barbola 3. p. de potestate Episc. allegat. 85. num. 54. Fatinacius de hæres. quest. 189. n. 13. & 181.

